

#Compartim. Qui sosté avui les condicions que fan possible pensar en comú?

Published by [Interacció](#) [1] on 13/07/2026 - 10:55

Durant els darrers mesos han aparegut, des d'àmbits molt diferents, articles, informes i manifestos que comparteixen una inquietud sorprenent. No formen part d'un mateix debat ni citen les mateixes fonts. Durant anys hem discutit què seria capaç de fer la intel·ligència artificial. Potser el debat que ara emergeix és un altre: què està passant amb les condicions que fan possible llegir, interpretar, deliberar i construir criteri? Aquest #Compartim proposa llegir conjuntament aquestes veus perquè, posades en relació, permeten formular una pregunta que cap d'elles desenvolupa per si sola.

El problema ja no és només el futur de les humanitats

El debat sembla començar amb les humanitats. L'article de Núvol, [La crisi de les humanitats en era de scroll infinit](#) [2], descriu la dificultat creixent de sostenir formes de lectura i d'interpretació que durant segles han estructurat la vida intel·lectual. Brian H. Mathison, a [Reading, Writing and Critical Thinking](#) [3], amplia aquesta preocupació mostrant que, mentre la generació de textos esdevé cada vegada més automatitzable, pensar continua exigint lectura, contrast i temps. La jornada [IA & les humanités à l'ère des LLM](#) [4], organitzada per **Sciences Po**, desplaça definitivament la qüestió: el futur de les humanitats depèn menys de defensar una disciplina que de redefinir el seu paper en un ecosistema del coneixement profundament transformat.

Llegides conjuntament, aquestes aportacions suggereixen un canvi de perspectiva. El debat ja no gira únicament al voltant del futur de les humanitats. El que sembla estar canviant són les condicions materials que fan possible pensar.

Pistes per als municipis

Aquest canvi també modifica la manera de mirar molts serveis culturals locals. Una biblioteca, un arxiu o un programa de foment de la lectura no només garanteixen l'accés al coneixement. Formen part d'una infraestructura pública que sosté les condicions perquè una comunitat pugui llegir críticament, establir relacions entre idees, deliberar i construir criteri compartit.

La cultura no només observa el canvi. També hi respon

Si les condicions del pensament es transformen, la cultura no és una espectadora passiva. Comença a crear condicions per a una altra experiència de l'atenció.

L'article [Le théâtre engagé face à l'addiction numérique](#) [5], publicat per **Aléas des Possibles**, descriu experiències escèniques que recuperen la presencialitat, el temps compartit i la concentració davant la fragmentació pròpia dels entorns digitals. Paral·lelament, el [debat](#) [6] recollit per **L'Humanité** defensa que el sector cultural ha de tornar a ocupar un lloc central en la conversa pública, no perquè disposi de respostes tècniques a la revolució digital, sinó perquè contribueix a crear espais on les societats poden interpretar els canvis que experimenten.

Aquestes iniciatives no constitueixen encara un model consolidat. Sí que apunten cap a una intuïció comuna: la cultura no competeix amb les plataformes per captar més atenció. Fa possible experiències basades en la presència, la conversa, la interpretació i el temps compartit.

Pistes per als municipis

Potser aquesta mirada transforma també la manera d'entendre la programació cultural. Les activitats no només ofereixen continguts. Creen contextos on una comunitat pot escoltar, conversar, interpretar i construir sentit col·lectivament.

Si aquestes experiències no són excepcions aïllades sinó respostes a una transformació més profunda, la pregunta deixa de ser exclusivament cultural. També esdevé institucional. Qui ha d'assumir la responsabilitat de preservar les condicions que fan possible pensar, deliberar i construir criteri?

Quan protegir les condicions del pensament esdevé una responsabilitat pública

Quan el debat deixa de centrar-se únicament en la tecnologia i passa a afectar les condicions que fan possible el pensament crític, la política pública entra inevitablement en escena.

El manifest [Recommendations for the AI Strategy for the Cultural and Creative Sectors](#) [7], impulsat per **Culture Action Europe**, no es limita a reclamar protecció per al sector cultural. Defensa que la cultura ha de participar en la definició dels criteris que orientaran el desenvolupament de la intel·ligència artificial. Transparència, drets dels creadors, diversitat cultural, infraestructures obertes, alfabetització digital o governança democràtica deixen de ser qüestions sectorials i es converteixen en principis per orientar la transformació tecnològica.

La reflexió [Responsabilité cognitive des entreprises](#) [8], publicada per **Humans Matter**, amplia aquesta perspectiva. Les decisions incorporades al disseny de les plataformes condicionen els hàbits cognitius de milions de persones. La responsabilitat deixa de recaure exclusivament en els usuaris i interpel·la també les organitzacions que modelen aquests entorns.

La regulació impulsada recentment per diversos [països iberoamericans](#) [9] sobre l'*scroll* infinit o la verificació d'edat confirma aquest mateix desplaçament. La tecnologia deixa de considerar-se únicament una innovació. Es converteix en un objecte de deliberació i de governança democràtica.

Pistes per als municipis

Els ajuntaments difícilment regularan les grans plataformes digitals. Sí que poden decidir amb quins criteris incorporen la IA als seus serveis, com gestionen les dades públiques, com protegeixen els drets culturals en l'entorn digital o quines competències volen reforçar entre els seus equips i la ciutadania. La innovació tecnològica també és una qüestió de criteri institucional.

La funció pública de la cultura adquireix un significat nou

El [Digital News Report 2025](#) [10] del **Reuters Institute** descriu una crisi persistent de confiança en la informació i un ecosistema comunicatiu cada vegada més mediat per les plataformes digitals. L'article [Comprendre les mécanismes de l'attention pour retrouver un pouvoir d'agir](#) [11], publicat per **Culture & Démocratie**, proposa una lectura complementària: si l'atenció és avui un recurs permanentment disputat, protegir-la significa també preservar la capacitat col·lectiva de comprendre, deliberar i actuar.

És precisament llegits al costat de les aportacions anteriors que aquests textos permeten formular una hipòtesi diferent. Potser moltes polítiques culturals no necessiten assumir una funció completament nova. Potser el que està canviant és la manera d'entendre una funció que ja exercien.

Pistes per als municipis

La mediació als museus, els clubs de lectura, els laboratoris ciutadans, els espais de creació o els programes comunitaris poden interpretar-se també com a infraestructures democràtiques. No només amplien l'accés a la cultura. Contribueixen a sostenir les capacitats de comprendre, interpretar, conversar i deliberar que fan possible una ciutadania activa.

Les fonts reunides en aquest #Compartim no diuen exactament el mateix. Tampoc formen part d'un debat únic. La interpretació que proposem és una altra. Llegides conjuntament, permeten observar una constel·lació de reflexions que convergeixen en una mateixa pregunta.

Potser biblioteques, museus, espais de mediació, laboratoris ciutadans o programes comunitaris no només amplien l'accés a la cultura. Potser formen part d'una infraestructura democràtica que fins ara havíem descrit amb altres paraules.

Si aquesta lectura és pertinent, la qüestió ja no és només si començarem a pensar aquests equipaments d'una altra manera. La pregunta és si les polítiques culturals assumiran explícitament aquesta responsabilitat.

Les fonts d'aquest #Compartim

Aquest #Compartim s'ha construït a partir d'una selecció d'articles, informes i manifestos publicats en contextos molt diversos. La lectura conjunta d'aquestes fonts permet identificar una convergència de debats que difícilment es fa visible quan es llegeixen de manera aïllada. Compartim les referències originals perquè cada lector pugui continuar aquest recorregut des de les fonts que han inspirat aquesta interpretació.

1. Núvol. [La crisi de les humanitats en era de scroll infinit](#). [2]
2. Brian H. Mathison. [Reading, Writing and Critical Thinking](#) [3].
3. Sciences Po. [IA & les humanités à l'ère des LLM](#) [4].
4. Aléas des Possibles. [Le théâtre engagé face à l'addiction numérique](#) [5].
5. L'Humanité. [Le monde de la culture doit redevenir une force avec laquelle il faut compter](#) [6].
6. Culture Action Europe. [Recommendations for the AI Strategy for the Cultural and Creative Sectors](#) [7].
7. Humans Matter. [Responsabilité cognitive des entreprises : l'angle mort de la révolution IA](#) [8].
8. El País. [Iberoamérica se compromete a regular el scroll infinito y la verificación](#) [9].
9. Reuters Institute. [Digital News Report 2025: Navigating journalism amid a continued crisis of trust](#) [10].
10. Culture & Démocratie. [Comprendre les mécanismes de l'attention pour retrouver un pouvoir d'agir](#) [11].

Categories: Compartim

Categories: Sèries editorials

Tags: cultura digital

Tags: drets culturals

Tags: governança cultural

Tags: lectura i biblioteques

Tags: pensament cultural

- [12]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/news/2026/07/setm-22-27>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] <https://www.nuvol.com/llobres/assaig/la-crisi-de-les-humanitats-en-era-de-scroll-infinit-493340>

[3] <https://brianhmathison.substack.com/p/reading-writing-and-critical-thinking>

[4] https://conference.sciencespo.fr/content/2026-01-26/ia-les-humanites-a-l-ere-des-llm_fGPM3GlpOaOMjFdDJE3o

- [5] <https://aleadespossibles.fr/blog/theatre-engage-addiction/>
- [6] <https://www.humanite.fr/culture-et-savoir/acces-a-la-culture/le-monde-de-la-culture-doit-redevenir-une-force-avec-laquelle-il-faut-compter>
- [7] https://cultureactioneurope.org/wp-content/uploads/2026/05/AI_CCS_Recommendations_Digital_AI_Action_Group.pdf
- [8] <https://www.humansmatter.co/responsabilite-cognitive-des-entreprises-langle-mort-de-la-revolution-ia/>
- [9] <https://elpais.com/sociedad/2026-04-29/iberoamerica-se-compromete-a-regular-el-scroll-infinito-y-la-verificacion-de-edad-en-las-plataformas-digitales.html>
- [10] <https://europeanjournalists.org/blog/2026/06/26/2025-digital-news-report-navigating-journalism-amid-a-continued-crisis-of-trust/>
- [11] <https://www.cultureetdemocratie.be/articles/comprendre-les-mecanismes-de-lattention-pour-retrouver-un-pouvoir-dagir/>
- [12] <https://interaccio.diba.cat/node/10560>